

WINTERBANDEN
TOMAAT SPOELEN
HANGWAGEN EN CARAVAN

Edwin van der Gracht (Garage DTF) gebruikt zijn Powerflush vooral preventief. "Ook bedrijven uit de buurt komen hier hun automaten spoelen."

AMT-LEZERS OVER ATF, VERVERSEN EN AUTOMAATSPOELEN

Preventief spoelen werkt

ATF-olie verouderd en raakt vervuld met slijpsel. Behalve voor extra slijtage kan dat vuil vooral in de mechatronica voor een veelheid aan storingen zorgen. De fabrikant schrijft verversen voor, maar is dat voldoende? Zou je eigenlijk niet beter de automaat kunnen spoelen? We vroegen het aan de AMT-lezers.

TRANSMISSIES

DOOR JOHN MULDER / FOTO'S AMT-LEZERS

Automatische transmissies worden steeds populairder, maar vreemd genoeg neemt het onderhoud aan automatische transmissies niet toe. En dat terwijl de automaat meestal wel in het onderhoudsschema voorkomt en de handgeschakelde versnellingsbak niet. Wat zijn de ervaringen van de AMT-lezers? Welk preventief onderhoud doen ze aan een automatische transmissie? Frank Cuppen (Autobedrijf Cuppen, Leunen) doet weinig, hooguit af en toe olie verversen en een nieuw filter monteren. Hetzelfde geldt voor veel andere AMT-lezers, zoals Coen van Ojen, loonbedrijf Jongstra (Warms), Marijn van Bunningen, Kevin Veekens en Eric Veekens. Zij doen wat Jordi Dik (TTA International) ook doet: het verversen van de transmissieolie en eventueel het filter. Jordi: "Spoelen doen we niet en reparaties besteden we uit." Stefan de Wit (Ames) ververst altijd op de voorgeschreven kilometerstanden de juiste hoeveelheid bakolie volgens fabrieksvoorschriften.

Eerst proefrijden, dan spoelen

Hans Fens (H&A Auto's, Brunssum) doet geen preventief onderhoud, al komt hij wel steeds vaker problemen tegen met nieuwere types automaatbakken. Ook Henk Moeskens (HSM Autoservice, Roden) voert geen preventief onderhoud uit, tenzij het fabrieksvoorschrift verversing voorschrijft. "Bij zichtbare lekkage controleren we nog wel eens het vloeistofniveau volgens het boekje. Vooral als ik hoor dat iemand dat al eens heeft gecontroleerd, ben ik er vrij zeker van dat dat het niet volgens de regels is gegaan." Edwin van der Gracht (Garage DTF, Zwaag) brengt het spoelen van een automaat bij zijn klanten onder de aandacht. Edwin: "Het liefst tussen de 80.000 en 120.000 km. Filters vervang ik niet meer, tenzij het een papieren filter is. De kunststoffilters van BMW en Mercedes-Benz spoel ik schoon." Ferry Kuhlman (Auto Verhaag, Leeuwarden): "Bij een onderhoudsbeurt aan een auto met een hoge kilometerstand en bij auto's waar we de historie niet van kennen, nemen we altijd via de aftappplug een oliemonster om de staat van de olie te beoordelen. Daarna gaan we eventueel over op verversing van de automaatbak-

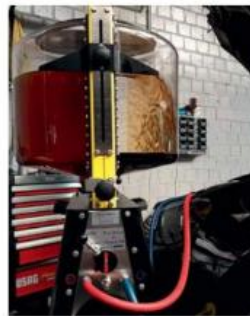
Edwin van der Gracht gebruikt voor een spoelbeurt meestal tussen de twaalf en twintig liter ATF.

olie inclusief het filter." Jeroen Trapman werkt bij Autrans en vraagt altijd of de klant klachten heeft. "Als dat zo is, dan vraag ik of we eerst met de auto kunnen rijden voordat we gaan spoelen. Ik krijg heel veel telefoontjes van klanten die elders gespoeld hebben, waarbij de klacht na twee weken weer terug is."

Is 'longlife' wel levenslang?

Veel autofabrikanten geven aan dat de transmissie af-fabriek gevuld is met longlife ATF, maar betekent 'longlife' automatisch levenslang? Hoogwaardige, veelal synthetische

'BIJNA ALLE AUTOMATEN GAAN BETER RIJDEN NA VERVERSEN VAN DE ATF'

Jimmy Vanderpoorten: "Het grote doorzichtige reservoir maakt de klant onmiddellijk duidelijk wat er gaande is."

Jimmy Vanderpoorten: "Als er geen onderdelen leverbaar zijn via het dealernet, zoeken we een oplossing in de parallelmarkt."

Jimmy Vanderpoorten (Transtech-nics, Afligem): "Olieniveau, geur en kleur vertellen veel over de gezondheidstoestand van de transmissie."

Bij Auto Verhaag in Leeuwarden kwam een snelle Mercedes-Benz ML binnen. De youngtimer had 380.000 km op de teller en kende schakelproblemen.

Spoelen hielp niet meer, dus Ferry Kuhlman van Auto Verhaag verving het brein. Reparaties en revisies aan hand- en automaatbakken doen ze bij Verhaag meestal in eigen huis.

De ML-bak zat vol met slijpsel, waardoor de ventielen bleven hangen. Het is bij vooral jonge auto's vaak moeilijk om precies hetzelfde type tweedehands automaat te vinden. Hoe ouder de auto, des te meer aanbod van tweedehands bakken.

'BIJ SCHAKELPROBLEMEN EN FOUTCODES HELPT SPOELEN OOK NIET MEER'

ATF-producten kunnen de verversingstermijn oprekken, maar is dat een vrijbrief om nooit meer te verversen? Wim van Grootven (Lexus Antwerpen) vindt van niet. Hij tapt de olie af en voegt nieuwe ATF toe, maar doet dat zonder het carter te verwijderen. Verversen op deze manier vindt hij prima, ook al gaat het soms maar om twee of drie liter nieuwe ATF. "Ik doe dat om de 60.000 of 90.000 km volgens de fabrieksvoorschriften. Als de fabrikant zegt dat de ATF 'longlife' niet meer vervangen hoeft te worden, dan geloof ik daar niet in." Ook als fabrikanten geen ATF-erversingsintervallen voorschrijven, vinden sommige AMT-lezers het raadzaam om toch regelmatig te verversen, uiteraard afhankelijk van het gebruik en de belasting. Jimmy Vanderpoorten (Trans-technics, Affligem) adviseert bij longlife-olie elke 90.000 km een spoeling en ook Arno Bruin (Garage Ger Bruin, Winkler) adviseert om elke 60.000 à 90.000 km de ATF te verversen. "Bijna alle automaten gaan beter rijden na de verversing."

Bij problemen ben je met spoelen te laat
Ludo Nachttegaal, Kevin Veekens (Veekens Automotive), Marijn van Bunnings (Autoservice van Bunnings) en Henk Moesker hebben geen spoelmachine. Ferry Kuhlman ook niet. Hij ververst twee keer als de omvormer niet af te tappen is en Stefan de Wit gebruikt handbediende pompen om de ATF-olie te verversen. Coen van Ojen (Van Ojen Autoser-

vice, Eindhoven) doet een beroep op de grossier, die langskomt om de automaat te spoelen, en Davy Goedhart (Kwik-Fit) besteedt het uit bij een naastgelegen garagebedrijf. Davy: "Het spoelen komt niet heel veel bij ons filiaal voor, dus daarom hebben wij het apparaat niet zelf." Ook Eric Veekens (Heijen) kan een beroep doen op een collega met een spoelmachine. Hij vindt net als Jordi Dik de investering om zelf een spoelmachine te kopen nog te groot. Hans Fens overweegt het wel, maar hij heeft ondervonden dat zo'n machine niet zaligmakend is. "Op dit moment laat ik het spoelen over aan derden, maar het komt voor dat het probleem met het spoelen niet is opgelost. De vervuiling kan sterker zijn of er zijn onderdelen defect of versleten. En het is niet goedkoop." Arno Bruin, die geen spoelmachine heeft, adviseert om boven de 200.000 km sowieso niet meer te spoelen in verband met naderhand opkomende problemen. "Voor de rest is het een kwestie van op tijd ATF verversen", aldus Bruin. Ook Wim van Grootven heeft geen spoelapparaat. "Als er problemen komen, is spoelen toch te laat."

Maar spoelen voorkomt wel problemen
We vroegen de AMT-lezers welke storingen aan automaten ze tegenkomen en hoe ze die aanpakken. Slecht schakelen, bonken, slippen, een schommelend toerenal en verhoogd brandstofverbruik zijn bekende automaatklachten. Jimmy

Dit is geen gevalletje spoelen, want van deze semi-automaat van een Opel Vivaro verving Arno Bruin (Garage Ger Bruin, Winkler) de koppeling. Het zijn de meest voorkomende reparaties in zijn bedrijf.

Levert Investeren in tijd ook tijdwinst op?

Ludo Nachttegaal werkt bij Porsche Center Knokke en daar worden meestal nieuwe of ruilbakken gemonteerd. Jimmy Vanderpoorten repareert alle transmissies van het eigen merk in de werkplaats. "Als er geen onderdelen leverbaar zijn via het dealernet, zoeken we een oplossing in de parallelmarkt." Ook Wim van Grootven kiest ervoor om ruilversnellingsbakken van de fabrikant (Lexus) te monteren. Henk Moesker: "De klepjes wissel ik zelf wel en dan maak ik meteen het brein los om alles gangbaar te maken en op reinheid te controleren." Langzamerhand wil Henk wel wat verder gaan in het reviseren, maar hij maakt een belangrijke afweging. "Je moet afwegen of uitbesteden goedkoper is dan zelf iets doen. De vraag is of het zin heeft om jezelf bij te spijkeren en hoe vaak je die extra kennis opnieuw kunt gebruiken. Kan je de investering in tijd ook omzetten in tijd-winst?"

TRANSMISSIES

Vanderpoorten voegt daar nog aan toe - als er tenminste geen foutcodes zijn - te laat opschakelen, slip tijdens het opschakelen en trillingen tijdens de regelfase van de overbrugingskoppeling. Jimmy: "Toch zijn er nog veel klanten die met meer dan 150.000 km op de teller langskomen met schakelproblemen en dan hopen dat het met een spoeling verholpen kan worden. Als er reeds foutcodes aanwezig zijn in de TCU is de kans groot dat er componenten defect zijn, zoals solenoids, koppelingen en sensoren." Voordat Jimmy met het spoelproces begint, analyseert hij eerst eventuele foutcodes. Het olieniveau, de geur en de kleur vertellen ook veel over de gezondheidstoestand van de transmissie. Jimmy: "En lagerschade wordt snel duidelijk door de aanwezigheid van metaaldeeltjes op de carterpanmagneet. Bij een normale magneetvervuiling met weinig of geen metaal-spaanders zijn de meeste klachten na een spoeling verholpen." Volgens Jimmy komt een defecte koppelmormer sporadisch voor en is bij aanhoudende klachten een klep-blok of bakrevisie aan de orde. Spoelen doet hij met een Kroon-Oil Powerflush van de eerste generatie. Een spoelbeurt kost bij hem € 349,- (exclusief btw) inclusief uurloon, spoelmiddel en vijftien liter olie. Het filter brengt Jimmy apart in rekening, omdat filters grote prijsverschillen laten zien: € 30,- voor een filterpatroon tot € 220,- voor een carter-pan met geïntegreerd filter.

Wat kost spoelen?

Er is een verschil tussen verversen en spoelen. Door ATF af te tappen en nieuwe ATF toe te voegen, vervang je soms maar twee of drie liter ATF, pakweg veertig procent van de oude ATF. Dat kan best helpen, maar omdat de koppelmormer, oliekoeler en -leidingen niet worden gereinigd, wordt het effect van de nieuwe ATF voor een belangrijk deel teniet gedaan. Spoelautomaten verversen echter honderd procent, omdat er geen sprake is van een vermenging van de oude en de verse ATF. Abdullah (Elbay Auto Service, Enkhuizen) en Richard Dolfing (CarXpert Dolfing, Witteveen) gebruiken beide de ATF 1100 van Rema Tiptop. Ze zetten de machine in voor preventief onderhoud en bij schokkerig schakelen. Richard heeft geen vast tarief. "Het is afhankelijk van de hoeveelheid en het soort olie. Het begint meestal bij € 250,- en kan met filter en duurdere olie oplopen tot € 400,-." Jimmy Vanderpoorten merkt dat het spoelen ingeburgerd raakt en dat er daardoor vaker preventief wordt gespoeld. Jimmy: "Het grote doorzichtige reservoir maakt de klant onmiddellijk duidelijk wat er gaande is." Maar dat is niet de ervaring van Marco van der Vlucht (Autoservice Someren). Marco gebruikt een spoelmachine van Eurol. "Wij adviseren de klant om de automaat preventief te laten spoelen, maar het aantal klanten valt ons nog erg tegen. Zolang de auto goed schakelt, leeft het nog niet echt bij de automaatrijder."

"Laat de grossier maar spoelen"

Marco van der Vlucht rekent overigens € 275,-, exclusief btw, en dat vindt hij best veel geld. Bart Sonneveld (Sonneveld Groothuis Autoservice, Delden) heeft een Kroon-Oil Powerflush en brengt € 275,- tot € 325,- in rekening. Bart spoelt het liefst preventief. "Want als er eenmaal klachten zijn is het meestal te laat." Hoewel de meeste AMT-lezers wel wat in preventief spoelen zien, moet Frank Cuppen er juist niets

Edwin van der Gracht: "Filters vervang ik niet meer, tenzij het een papieren filter is. De kunststof-filters van BMW en Mercedes-Benz speel ik schoon."

van hebben. Hij laat het spoelen aan zijn grossier over, maar alleen als er problemen zijn. "We zijn bang dat als we preventief spoelen er juist problemen optreden die daarvoor nog niet merkbaar waren." Jeroen Trapman (Autrans) spoelt met een Motorvac Transtech en factureert tussen de € 265,- en € 395,- exclusief btw. Edwin van der Gracht gebruikt zijn Powerflush vooral preventief. "Ook bedrijven uit de buurt komen hier hun automaten spoelen. Een spoelbeurt kost tussen de € 300,- en € 450,-, afhankelijk van de olie, meestal tussen de twaalf en twintig liter." Roy (Autobedrijf GJ Polman, Elst) gebruikt een Kroon-Oil Powerflush en laat ook zijn prijs variëren, afhankelijk van olie en auto. Michael (Autobedrijf Verspek, Berkel en Rodenrijs) gebruikt een Powerflush en rekent daar zo'n € 250,- voor.

Zelf doen is te specialistisch

We hebben de AMT-lezers ook gevraagd of ze zelf automatische transmissies reviseren of liever uitbesteden. Arno Bruin heeft tot nog toe geen revisie nodig gehad, al vervangt hij wel veel semi-automaatkoppelingen. De enige reparaties die Davy Goedhart aan automaatbakken doet, zijn aan de koppelmormer en het vervangen van de complete bak. Davy: "We hebben wel een keer een automaatbak uit elkaar gehaald om te zien hoe een planetair tandwielstelsel werkt, maar we hebben het nog nooit gereviséerd voor een klant." Marco van der Vlucht: "Wij de- en monteren de bak en besteden de revisie uit. Maar probleembakken komen niet veel bij ons voor." Jordi Dik vindt de werkzaamheden te specialistisch en kiest ervoor om het werk uit te besteden, net als

'ATF LONGLIFE LEVENSLANG? DAAR GELOOF IK NIET IN'

Marco van der Vlucht (Autoservice Someren) adviseert om automaten preventief te laten spoelen.

Dit is een DP0-automaat van Renault. Volgens Henk Moesker (HSM Autoservice) is het voordeel van Franse auto's dat je alles los kunt maken. "Maar uiteindelijk kun je net niet bij de laatste bout en moet je meer demonteren dan je hoopte."

De klant zag een foutmelding op het dashboard. Henk Moesker ontdekte dat de schakelproblemen veroorzaakt werden door de solenoïds. Henk heeft ze vervangen.

De DP0-bak is behalve bij veel Renault-modellen ook bij Peugeot en Citroën in gebruik. Vaak is na de reparatie een software-update nodig.

Eric Veekens. "Wij besteden het aan merkgerelateerde bedrijven uit of monteren meteen een revisiebak. Dat laatste doen we vaak in verband met de wachttijden, zodat een klant niet ook nog op de revisie zit te wachten." Hans Fens reviseert niet, maar repareert wel. "Het zijn vaak problemen met stekkerverbindingen, zowel in- als uitwendig. Ook kleppen die niet goed werken of defect zijn komen voor. Als de problemen kostbaarder zijn, dan adviseer ik de klant een revisie of een gebruikte bak te overwegen."

Op naar de specialist

Bij de vorige werkgever van Ludo Nachtgeal (een Land Rover/Jaguar-dealer) werden de automaten vaak gespeeld of gereviseerd bij Autrans in Lunteren. Ludo Nachtgeal: "De ervaring was top." Ook Abdullah en Roy hebben ervaring met Autrans, net als Ferry Kuhlman. "Wij doen reparaties zelf. Als we er niet uitkomen, is Autrans de partij die het oplost." Frank Cuppen gaat altijd richting Lunteren. "We hebben er

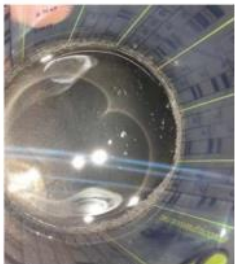
eigenlijk alleen maar positieve ervaringen mee." Edwin van der Gracht: "Daar kun je goed overleggen als je een vraag probleem met een bak hebt." Autrans is overigens niet de enige. Zoals Bart Sonneveld goede ervaringen heeft met Lammersen Autotechniek in Hengelo, zo heeft Richard Dolfing dat met De Boer Transmissies in Steenwijk, Marijn van Bunningen met Boon Revisietechniek in Alphen en Stefan de Wit met Leurgans bv in 's Gravendeel. Kevin Veekens laat bij verschillende bedrijven reviseren (vaak een bedrijf met een revisiebak op voorraad) en ook Michael heeft goede ervaringen met meerdere specialisten. "Oudere transmissies reviseren wij zelf, maar de nieuwe transmissies gaan naar een revisiebedrijf", aldus Michael. Aangezien losse onderdelen van Nissan-automaten nauwelijks verkrijgbaar zijn, gaat Coen van Ojen vaak naar Eur O Matic in Oisterwijk. "Dat is een eindje rijden, maar ze zijn behulpzaam, zodat we soms met hun advies het probleem al telefonisch kunnen verhelpen."

«

Nog meer spoelen

Spoel je nog geen automaten? Of wil je juist handige tips? Bekijk dan het Stap voor Stap-artikel in ons maandossier via www.amt.nl/12-2017

Ludo Nachtgeal werkt bij Porsche Center Knokke en zag met een blik in de maatbaker dat het niet goed was. De ATF zat vol met metaalslijpsel.

Dit is de boosdoener: de automaat van een Porsche 997 turbo, overigens gemaakt door Mercedes. De automaat viel onder verlengde garantie en is vervangen door een ruilbak. Jammer, want Ludo Nachtgeal had 'm graag open gemaakt.